

SZARVASI LAPOK.

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 5 frt. — kr.
 Felévre 2 frt 50 kr.
 Negyedévre 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Az előfizetési és hirdetési pénzek, úgy a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra küldendők. Kéziratok nem adnak vissza.

Hirdetési díjak:

Egy három hasábos petitsor 5 kr
 Kétszeri közlésnél 4 kr
 Háromszori közlésnél 3 kr
 Többszöri hirdetéseknel engedmény adatik. Befejeleték minden hirdetés után 30 kr.

A nyílt-térben minden garmondsor díja 10 kr

A mi szabadságunk.

(Márczius 15-ike alkalmából)

Nem egyszer vetik fel a kérdést, hogy igazi szabadság-e a mi szabadságunk? És mert nézeteink, meggyőződéseink eltérők, vannak a kik azt állítják a mi szabadságunk nem teljes szabadság, a szabadságnak csak caricaturája, mások meg fennen hirdetik, hogy olyan szabadsága mint a magyarnak, még az éjszakamarikai köztársaságnak sincsen.

Mi meddőnek találjuk a vitát. A szabadság olyan, mint a nap fénye, mely akkor hat jótékonyan a föld állati és növényi természetére, ha elegendő hőmérsékletet terjeszt, túlságos hevével azonban elporzósítja az életet.

Ha a mi szabadságunk állami és társadalmi életünk fejlődését előmozdítja, ha egyesek úgy, miut osztályok nincsenek akadályozva abban, hogy szabad akaratból választott hivatásuk téren erejüket kifejleszthessék, akkor a mi szabadságunk igazi szabadság, s mi annak bírását nagyrabecsülhetjük.

Csak az a kérdés tudjuk-e igazán megbecsülni.

Nagyon gyakran nem!

A szabadságot meg nem becsülik azok, kik annak örve alatt a szabadság féltelenségének hódolnak, s kik hogy csak egy példát hozzunk fel, a szabad sajtó üdvös intézményét, a revolver-sajtó posványába hurcolják.

Visszaélnék a szabadsággal azok, kik annak védő pajzsa alatt nemzet- és államellenes érzelmeiket ápolnak és terjesztik.

T Á R S A D A L M I

Márcziusi mozgalmak Szarvason 1848-ban.

Az 1848-ik évi márcziusi napok a magyar nemzet évezredes szereplésének örökké legdicsebb napjai maradnak. Mennyi dicső, mennyi századokra szóló történet néhány nap alatt. Ekkor mutatta meg a magyar nemzet, hogy akar és tud nemzet maradni, akar és tud megállni a művelt nemzetek sorában. Nem csoda ha e napok emlékére évenként ünnepet ül a nemzet színe-jáva szerte hazában.

Midőn a márcziusi mozgalmakról beszélnek, közönségesen azon mozgalmakat értik alatta, mik az ország szívében, Pesten, folytak le. — Ezeket ma már az iskolás gyermek is ismeri. Azt azonban, hogy minő lefolyásuk volt a márcziusi mozgalmaknak Szarvason, — merem mondani, — a ma élők közül már nem sokan tudják még a szarvasiak közül sem; hiszem, lesznek olyanok is kik a mai Szarvasnak csendes képét ismervén, el sem akarják hinni, hogy ott 1848. márcziusában mozgalmak voltak. Pedig voltak s elfeledtem én — ha megengedik — minők voltak eme mozgalmak, minő volt lefolyásuk.

A mai öreg urak gyakran vadolják korunk ifjuságát, hogy nincs benne tűz, nem tud lelkesedni úgy, amiként kéne, szabadelvű, nagyraemlékű eszméikért. Hát bizony sokban igazuk van az öreg uraknak; a mai fiatalság nem dicsekedhetik olyan jellemmel, amilyen multtal ők, az öreg urak, dicsekedhetnek. De könnyű volt nekik

És rossz hirbe hozzák szabadságunkat azok, kik annak szent eszméire hivatkozva, a társadalmi rendet felforgatni, a vagyonbiztonságot veszélyeztetni törekcsenek.

A szabadság nem csak jog, de kötelesség is, s ki annak jótéteményeit élvezi, teljesítse a vele járó kötelemeket is.

Ha a szabadság minket polgári és vallási tekintetben törvény előtt egyenlőkké tett, törekedjünk azon, hogy az egyenlőség érzete is áthassa sziveinket s a társadalomban ne állítsunk kasztokat, ne vonjunk korlátokat, melyekkel egymástól elkülöníteni törekcszünk magunkat.

Ha a szabadság kimondá a közös teherviselést, ott a hol a jótékonyaság gyakorlásáról is van szó, ne zárkózzanak el egyes osztályok, ne öcsék magokra a közönyt, s ne vértessék fel magokat a köznyörtelenség és szivtelenség rút kérgével.

Ha a szabadság azt kívánta, hogy sok középkori intézmény, mely a vagyont és egyént nyűgözte, eltöröltessék, akkor ne ragaszkodjunk vétkes önzésből bizonyos még fennálló jogokhoz, melyek sehogysem illenek be ujkori társadalmi életünkbe s ennek életerős fejlődését akadályoztatják.

Ha a szabadság megadta a népek a képviselői jogot, akkor ne tegye e jogát senki se árúvá, melyet pénzen, itatáson és étetéten venni és eladni lehet.

A szabadság legyen igazi szabadság s ne csak lepel, melyet az uralomvágy rávet a szolgálkúekre, hogy rajtok aztán megtorlatlanul gázolhasson.

Aztán a szabadsággal karöltve járjon a felvilágosultság. A szolgálknak édes testvére a butaság, s ennek szülotije a nyomor,

mikor ők fiatalok voltak lehetetlen volt nem égniök, nem lelkesedniök, hisz akkor már a levegő volt tele azon anyaggal melyet ha beleheltek, önkénytelenül a „szabadság“, „egyenlőség“, „testvériség“ szavakat kelle hangoztatniök. Aztán nekik voltak olyan csillagaik, akiket vakon követtek; vannak — hála a magyarok istenének — ma is csillagok, de kevés azoknak száma, kiknek fénye oly erős, hogy lámpás nélkül lehetne követni.

A 48-as fiatalság valóban határtalan lelkesedéssel volt eltelve minden iránt, mi szabadelvű demokratikus volt. Az ifjuság csak is úgy szép, ha tele van tüzzel, e nélkül rútabb, mint az öreg megfontolás nélkül. — Szarvasnak szintén volt 48-ban tűzvérű ifjusága, nem nagy számú ugyan, de egytől egyig szabadelvű, sőt szinte forradalmi. Élükön a főgymnasiumnak fiatal tanára: az alig 23 éves Greguss Ágost állott; ki 46 ószén jött Szarvasra. Aztán ott voltak: Pecz Gyula főgymnasiumi tanár, Bohus Pál mérnök, Kemény Mihály mérnök, Kemény János (most kis-körösi ev. lelkész) Chovan Sámuel, fiatal tanító, Kollár János ügyész, Simon Pista ügyvéd, ki bár 10—15 évvel idősebb volt, mint az előbbieket, mégis velök tartott. A felsoroltak képezték Szarvas város forradalmi elemét, s hol egyiknél, hol másiknál gyülekeztek össze lelkesedve az egész földrészen megindult reform mozgalmak fölött.

A vasut akkor Pestől még csak Szolnokig volt kiépítve s onnan a postát hetenkint kétszer gyorskocsi vitte Szarvasra. Az intelegentia, de különösen a fiatalság lázas türelmetlenséggel leste mindannyiszor a kocsi postát, nem hoz-e valami

a bűn. Törekedjünk oda, hogy minden honpolgár a miveltségnek legalább oly fokára emelkedjék, hogy szabadságával józanul élni tudjon. Szorgalmas munkával biztosítsa anyagi függetlenségét, s értelmi felvilágosodottsága és anyagi jóléte nemesítse szívet, fejlessze jellemét, hogy a bűn esábjai előtt szilárdan megállhasson.

Igy fog a szabadság és a rend a társadalom minden rétegeiben megerősödni, s így mondhatjuk el, hogy a mi szabadságunk elegendő ahhoz, hogy mellette jól érezzük magunkat s hogy nemzetünk azon az uton, melyen jelenleg halad, az európai mivelt nemzetek sorába felküzdjé magát.

Legyen úgy! —y—f.

J e l e n t é s.

a békésmegyei gazdasági egyesület által kísérletkép eszközölt kendertermelés eredményéről.

A békésmegyei gazdasági egyelet választmánya 1882-ik év őszén elhatározta, a központ B.-Csaba határában kendertermelési kísérleteket tenni. Ezen kísérletek vezetésével s a kender további kezelésével megbízott háromtagu bizottság munkáját befejezván, alatt ide mellékelve a jövedelem kimutatást, ezzel egyuttal ide vonatkozó jelentését tiszteletteljesen beterjeszti.

A választmányt ezen kísérlettelre több fontos tényező indította, jelesen

1. azon szomorú tény, hogy havánk, dacára nagy kiterjedésű kütünő kenderalajának, mégis nagy mennyiségű kendert importál a külföldről — Olasz, Orosz, sőt Törökországból is, — s így olyan gazdasági terményért, mely nálunk bő hozamot s kütünő anyagot ad, százezereket vándoroltat ki a külföldre.

Állittatik ugyan, hogy nyers kender kivitelünk évenként 1 millió frt értéket képvisel 11—13 millió értékű kész áru behozatalával szemben. Ha az

meglepő hirt. A febr. 24-i párisi forradalom hire oly lelkesedést szült, hogy Greguss már azt tanácsolta: ha a pesti fiatalság nem mozog, Szarvason kell kezdeni mozgalmat.

Végre elérkezett Márczius 15-ike, amikor a pesti fiatalság megunván a várakozást, Petőfi, Vasvári, Jókai, Bulyovszky, Vidacs és Irinyivel élén a Landerer és Heckenast-féle nyomda elé vonult s ott a „Talpra magyar“-t és a 12 pontot kinyomatta mint a szabadsajtó termékeit.

Márczius 15-ike szerdára esett, csütörtökön kellett Szarvasra megérkezni a kocsi postának. Az ut rossz volt, a kocsi késett, A közönség, mint rendesen, türelmetlenül várt a „Bárány“ fogadóban késő estig. Végre úgy 10 óratájban megérkezett a posta. A kocsi, Nemes bácsi, nemzeti-szin kokárdas kalappal, örömtől szugárzó arccal, a „Szabadság“, „Egyenlőség“, „Testvériség“-et éltetve hajtott be az udvarra; kezében fennem lo lobogtatta a 12 pont egy-két példányát. Leirhatlan az a lelkesedés, melylyel fogadták, majd hogy össze nem csókolták nagyon ripacsos orcáját. Asztalra állva hangosan olvasták fel a 12 pontot, majd zajos éljenzéssel vonultak Réthy Lipót nyomdájába, hol a 12 pontot rögtön nyomni kellett 500 példányban; aztán lóra ültettek egy pár városi hadnagyot, s ezek vitték a 12 pontot Szentes, Gyoma, Csaba, Berénybe. Tizenhetedikén az egész megye ismerte a pontokat.

Azután a fiatalság cigánymuzsika mellett bejárta az egész várost, huzatva és szónokolva minden intelligens ház előtt s még az éjfoly yamán

utóbbi — statisztikai adatokon alapuló — tételt el is fogadjuk, de az első tétel valóságára nézve mégis neki kételyeink vannak, és pedig annyiban, a mennyiben az csak nyers anyagkivételről szól, nyers anyag behozataláról pedig semmi említést nem tesz. Pedig hogy ez is importáltak a külföldről, azt első rendű szaktekintélyünk — Bakay Nándor urtól — tudjuk. Statisztikai adatok hiánya miatt nem constatalhatjuk ugyan ezuttal, mennyi a nyers kender importunk, de aligha nem haladja meg ez is kivételünket. De ha nem is haladná meg, ez esetben is azon szomorú tényről állunk szemközt, mely arról tanúsított, hogy hazánk a külföldi kenderiparosoknak s gyárosoknak évenként legalább is 11 millió forinttal adózik.

2. Azon köztudomású dolog, hogy a kender-szükséglet évről-évre óriási mérvekben növekedik. Mindamellet, hogy a surrogátumok: a juta, gyapot vas a kender hatalmas versenytársai, ezt sohasem fogják a világszínre leszoríthatni, mert sem tartósság, sem általános használhatóság tekintetében versenyezni vele nem képesek. A kender nem nélkülözhető sem a háztartásban, sem a gazdaságban, sem a hajózásban, sőt a gőzgépeknél sem. Ha csak azt az egy körülményt is vessük tekintetbe, mely óriási dimenziókban szaporodnak évenként a tengeri hajók, s hogy egy egy nagyobb hajónak a költözete 5000—8000 forintba kerül, így egy kis fogalmat alkothatunk magunknak azon kendermennyiségről, mely évenként a legkisebb kunyhótól kezdve a várakhoz hasonló hadi hajókig szükségeltetik.

Hogy a kender mennyire szükséges s nélkülözhetetlen termék, bizonyítja az a körülmény is, hogy azon gazdasági válság közepette is, mely ez idő szerint a kenyétermények nagymérvű, s ugyancsak, állandó árcsökkenése folytán az egész világ gazdait végveszélyvel fenyegeti, a kender ép úgy, mint a marhahús, megtartotta régi árát. Szolgáljon ez intő szózatul egyrészt a kormánynak, másrészt a gazdáknak, hogy amaz irányt adjon, ezek pedig komolyan hozzá fogjanak az eddigi gazdasági rendszer a jelenkor kívánalmainak megfelelő átalakításához.

3. Azon fontos feladat, mely parancsolólag kötelezi a gazd. egyleteket arra, hogy minden egyes gazdasági művelet körül az okszerű eljárást a népek bemutatva, azt a haladásra serkentse s így intuiív módon a kisebb gazdákat oktassa, s mintegy akarata ellenére is jobb létre vezesse s juttassa. Nincs talán gazdasági termék, mely primitívebb művelés- és kezelesben részesülne nálunk, mint a kender s valószínű, hogy századok óta egy lépéssel sem haladt előre. S miért? nézetünk szerint azért, mert ezen gazd. iparnövényt a gazd. intelligencia csaknem egészen a népre bízta, maga megfoghatatlan okból tartózkodva gazd. üzembé való felvételétől. Vessünk csak egy futólagos pillantást a 48 előtti időkbe. Midőn egyik másik nagy birtokos a faekékét tűzre dobva, vasekékkel kezdte azokat helyettesíteni, mennyi ellenszenvvel, sőt gúnyos talákozott kezdetben Vidacs gyártmánya a parasztság részéről? S ma? bátran mondhatjuk, hogy a muzeum részére sem lehetne nálunk többé faekét találni, — s így ment ez a több gazd gépekkel is. Ebből is azt a tanúságot lehet levonni, hogy a konservatív jellemű nép tud is, akar is haladni, de csak akkor, ha a jobbat saját szemével láthatja s megismerheti.

De mi a kendertermést különösen ajánlatos-

gyújtva az aláírásokat, hogy Szarvas s a szarvasi polgárság üdvözli a pesti eseményeket s kezét nyújt.

Másnap mintegy 20 intelligens ember érte kezletet tartott Sipos Gábor mérnök házában. Pár félénkebb öregúr s pár nem kedvelt városi hivatalnok azon nézetüknek adtak kifejezést, hogy nem kell a néppel közölni a 12 pontot, mert rázudulhat az urakra. A városi ügyész — ingrata persona kit már Csabáról megugrattak — azt javasolta, szövetkezzék az intelligencia, s ha a nép mozdul, fegyverrel is el kell állni, „győzhetünk” mondá, „mert a népek nincs puskája.” — Nézetét többen helyeselték. Ekkor egy tüzvérű ifjú közzéjük röpíti a bombát: „Uraim!” — szolt — „tudják-e, ha ily kenyértörésre kerül a dolog, hogy a nép nem lesz egyedül? Én azon az oldalon leszek s tudom, hogy velem mások is.” — Lőn általános elszórnyedés, s a conferentia szétoszlott.

Ugyanaznap a boltokból minden nemzeti s külön fehér, piros és zöld szalag kifogyott; Szarvas szép lányai s menyecskei gyors kezekkel készítették a kokárdákat. Ilyen diszité minden valamirevaló férfi mellét vagy kalapját. Érdekes fölemlíteni, hogy az öreg Bolza Gróf ki nem mozdult addig kastélyából, míg kokárdát nem kapott.

Ez alatt a városházánál elhatározták, hogy az intelligenciát, a módosabb gazdákat s iparosokat gyűlésre hívják meg, s a gyűlés Szarvas nevében üdvözlendi a pestieket. Népgyűléstől féltek.

Mielőtt ez megtörténhetett volna az ifjuság

sá teszi a neki megfelelő talajon, az azon kiváló és megbecsülhetetlen tulajdonossága, hogy épen a kisebb gazdák üzemébe elvitáztatlanul beleillik, a mennyiben oly háziipar anyagot szolgáltat, melynek feldolgozása egyrészt a téli időszakra esik, s mely másrészt a kis gazda nehezebb munkákra képtelen családjának a hosszú téli estéken folyamatos hasznos foglalkozást nyújt. S ki merné tagadni, hogy ezen foglalkozás, eltekintve az anyagi haszontól, nem egyik hatalmas eszköze a munkássághoz való szoktatásnak? Avagy ki merné kétségbe vonni azon lélektani tétel igazságát, mely szerint a folyamatos munkálkodás a leghatalmasabb támaszpontja a közérkölciségnek? Hiszen a régi német közmondás szerint: Müsziggang ist aller Laster Anfang. Serkentsük tehát első sorban a népet ezen hasznos művelési ág szélesebb körökben felkarolására, de egyszermind nyújtsunk neki alkalmat arra is, hogy az okszerűbb kendertermelést és áztatást mi egyedüli alapját képezi e gazd. iparág egyszerű fejlesztésének, elsajátíthassa és így a kezdetlegesség hinárjából hova hamarabb kiemelkedhessen.

Két lényeges hibát követ el a nép a kendertermelés körül. Ezek egyike a túl sűrű vetés, másika pedig a piszkos, büzhödött pocsolóanyag való áztatás. Az első illetve széltében azon ő-kori balítélet uralja ma is a népet, mely szerint csak is a vékony kender adhat vékony finom szálát. Ez teljesen téves nézet mit az olaszországi és nálunk a bacsikai gyakorlat fényesen megcáfol. Ugyanis a legszélesebb, vastagabb szálát is a morzsoló anyira képes szétosztani, hogy abból selyem finomságu szálak keletkeznek. E mellett a vastagabb kender szálai erő tekintetében messze túlhaladják a sűrű vékony kenderrel leosztott szálakat. Hat ha még hozzá tesszük, hogy a sűrű vetésnél egy kis holdra felhasználunk 11—12 véka magot, a ritka vetésnél pedig legfeljebb 4 vékát, mennyi költséget kímélünk meg már csak a vetésnél is? Végre az is bebizonyított tény, hogy a ritka vetésű kender minden körülmények közt nagyobb hozamot ad a sűrűnél.

Az áztatókra nézve abban a véleményben vagyunk, hogy a régi teljesen ésszerűen áztatást már csak egészségügyi szempontból is kellene tiltani és törvényhatóságilag a községeket arra kötelezni, hogy közhasználatra áztatókat állítsanak fel. Ezen közfégi áztatókat nem a modern alakban, nagy költséggel kellene építeni, hanem sokkal olcsóbban a helyi körülményekhez képest, vagy téglavagy falfalazattal, mellözve minden belső szerkezetet. Ilyen faszervezettel és szorítókkal ellátott áztatók teljesen célszerűek ugyan egyes nagyobb termelők használatára, de épen a közhasználatra és pedig azért, mert azokat egyszerűen kell telekálni és egyidőben a kender belőlük kihuzni. Már pedig a kisebb gazdák nincsenek azon helyzetben, hogy egy nagyobb áztatót egyszerre megakhasznaljanak, — egyik ma ér rá kenderét beáztatni, a másik holnap, a harmadik holnapután. De feltéve, hogy egyszerre megöltethetnek az áztató medencét, ebből ismét az a nagyhátrány keletkezik, hogy nem egyforma talajról, tehát nem egyforma minőségben kerülve oda a kender, a kihuzások egyik kender túlázottan, a másik még félig nyers állapotban kerülne ki az áztatóból. Ez volt tavál is főoka annak, hogy a csabai közönség dacára annak, hogy az egyleti áztató ingyen használatra engedtetett át, mégis vonakodott azt igény-

a 12 pontot a gymnasium s a templom ajtóira és sarkaira s a város minden népesebb helyeire kiragasztá, Greguss pedig a gymnasium elé állván a templomból kijövő népet megállítá, felolvasá s pontonként megmagyarázá a 12 pontot s felszólítá őket, hogy a városházi gyűlésre meghívás nélkül is elmenjenek.

Erre ismét nagy rémület lett a félénkek közt, de azért a gyűlés megtartott.

A városháza udvara (ott a hol most az új Bolza kastély áll) megtelt néppel. A kihozott asztalra felállott Mojsissovits a bíró, Hellebranth a jelező s mások. Mojsissovits üdvözlé a népet, szerencsésnek mondván magát, hogy most ő szólhat hozzá először, szívéből, szíve szerint; kéri küldjön deputatiót Pestre, mely Szarvas nevében kezletet nyújtson a mozgalomhoz. Aztán olvasták és magyarázták a 12 pontot, de oly formán, hogy a nép meg nem érte. — Ekkor az asztalra ugrott Simon pista s elmagyarázta a 12 pontot saját felfogása szerint. — És a szarvasi nép nyugodt maradt.

Ezután következett a rendes továbbmüködés; Pestre deputatió ment, felirat, s üdvözlét.

Ime ez volt a szarvasi mozgalom lefolyása 1848. márcziusban. Az hogy a szarvasi nép az egész forradalom alatt oly hazafias, s oly józan magatartást tanúsított, nagyrészt annak köszönhető, hogy a mozgalom oly helyes irányban inditott meg.

KEMÉNY ZOLTÁN.

be venni és inkább a régi módszerint iszapba áztatatta kenderét. A faszorítókat egyszerűen dirib-darab deszkákkal és kövekkel vagy klínger téglákkal lehetne helyettesíteni, s így minden gazdának a kenderére függetlenül a szomszédjától volna berakható és szintágy kellő kiázás után kivethető.
(Vége következik.)

Ujdonságok.

— **Meghívó.** A főgymnasiumi önképzőkör ma, márczius 15-én délután fél 3 órakor a főgymnasium disztermében nyilvános ülést tart ily rendben: A főgymnasiumi dalok megnyitó éneke után 1. Titkári jelentés Raffay Sándortól. 2. Szózat (Vörösmarty Mihály) szavalja Mágory János. 3. Petőfi S. hazafias és politikai költeményei (két arannyal jutalmazott pályamű) — 4. Honfidal, (Petőfi Sándor) szavalja Godán Sándor. 5. Márczius 15-ike. Irta s felolvassa Stein Béla. 6. Nemzeti dal. (Petőfi Sándor) szavalja Liska János. 7. Márczius 15-ike Irta s felolvassa Elefant Pál. 8. Erdélyben. (Petőfi S) szavalja Sinkovics Jenő. 9. 1848. márczius 15-ek eseményei és sulya (egy arannyal jutalmazott pályamű) — 10. Márczius 15-ike, (ifj. Ábrányi Kornél) szavalja Kojnok Tamás. Berekesztő ének a főgymnasiumi dalkartól.

— **Esküvő.** Pollák Eugenia kisasszony és Burger Kalmán (Szatmárról) esküvője márcz. 18-án d. e. 10 órakor fog a helybeli izraelita imaházban megtartatni. Tartós boldogságot a kötető frigyhez.

— **Hód-Mező-Vásárhely szép napja.** Dombrádi Nagy Sándor a h.-m.-vásárhelyi főgymnasiumnak 2000 forintot, magyar nyelvben tett előmenetelre jutalmul ugyancsak a főgymnasiumnál 1000 forint alapítványt, és 1000 forintot tanyai iskolákra adományozott végrendeletileg Ekesen beszélt példa, hogyan kell a művelődési intézetekről megemlékezni azoknak, kiknek Isten megengedte hogy jó anyagi helyzetnek örvendjenek.

— **Öt forintra becsülte életét.** Chugyik György 32 éves szőlős a múlt héten a gyomai vásárra hajtott egy üszű borjút, s azt 30 frton adta el, s terve szerint vett újra egy fiatalabb borjút, 16 frton, hogy azt felvevélje és nyereségre eladhassa. Ámde nagy szél kerekedvén, a külömben is gyenge borju nem bírta a maga lábán hazajönni, s nem lévén más alkalmatosság annak rendelkezése helyére való szállításra, a tulajdos nem tudta mit tevő legyen? Ez alatt arra felé vetődik egy csabai gazda a ki kocsin utazva a kinlódó embert megszánta, s a roskadó borjura alkudozván azt 11 frton megvette Chugyiktól. Az öt frt vesztéséget azonban annyira szívére vette az illető, hogy hazajövén a felmaradt összeget átadta a feleségének elmondva, hogy a hiányzó 16 frton borjút vett, a mely a messzebb fekvő tanyák egyikén maradt; de már akkor elpauzolta volt baját egy jó ismerősének. feleségének pedig nem szolt a vesztéséről, hanem kötelet kért tőle, hogy elmegy a borjuért. Rövid időn jelenti aztán a feleségnek a szomszédok egyike, hogy férje felakasztotta magát a szőlőben egy fára. A szerencsétlen egy 3 éves leány gyermek árva is hagyott maga után.

— **Okleveles szülésznök.** A törvény értelmében meg van tiltva azon szülésznök segedelmet igénybe venni szükség esetén, melyek nem bírnak rendes oklevéllel. A tanyaiak azonban ez által nehéz helyzetbe jutottak, mert nem mindenkor lehető a városból hozatni ilyet. Miért is ujabbán a tanyák közt is letelepedett egy okleveles szülésznök, hogy lehetővé tétessék a joggal szigorú törvénynek megtartása.

— **Aranylakadalom.** Janurik János helybeli tekintélyes földész a múlt szombaton ünnepelte nejevel Borgulya Annával 50 éves házasságuk évfordulóját. Mindketten 16 évesek voltak midőn egybekeltek s most már örömmel látják unokáik és dedunokáik seregét. A férj még most is viruló egészségnek örvend s mi csak azt mondhatjuk őszinte óhajjal: engedje az ég a köztisztletben élő párnak tartós egészségben megélni a gyémánt lakadalmat is!

— **Pórujt járt álarozos.** Egy álarozos és be-kormozott képű egyén e napok egyikén déli 12 órakor tanyán megjelent bizonyos Litavszkynénál. Az asszony a szövöszéknél ült, kit az álarozos hátulról megtámadt botjával a fejére ütven. Az asszony elszédült s felbukott ugyan, de csakhamar magához jöven a támadó botját megkapta, az álarozót letépte s a támadóban felismerte saját sógorát, férje testvérét. Az ügy már a kir. jbiróság előtt van s a férj elfogatott.

— **Loosztályozás és lövzsgálat.** Városunkban a rendes tavaszi lövzsgálat és vizsgálat ápril 15- 16- és 17-én fog megtartatni. Azon időben minden lótulajdosnos tartozik lovát a városházán bemutatni.

— **Hernyőzés.** Egy megyei rendelet értelmében nem csak a szőlőkben hanem a házi kertekben is le kell a hernyófészkeket szedni. Ki ezt elmulasztaná büntetést vonna magára.

— **Márczius 15-e** alkalmából tegnap az iparos, ma a polgári, nép, a független és olvasó körök saját helyiségeikben közvacsorát rendeznek.

Halálozás. Városunk közbecsülésben álló polgára **N e n E m á n u e l f.** h. 8-án Budapesten hirtelen elhalt. Családja hült tetemét elhozatta s itt tételt örök nyugalomra. Béke lengjen hamvai felett.

Éremajándék. Sváby Ödön főgymnasia-munk részére egy római Valentinian-féle pénzdarabot ajándékozott. Fogadja köszönetünket.

Ujmódi szélahósság. A Phoenix biztosító társulatnak Szirmay nevezetű ügynöke B-Csabaról megjelent Szarvason s anélkül, hogy a helyi hatóságnál jelentkezett volna, maga mellé vett egy szarvasi embert s kiment vele a szarvasi és szent-andrási szőlőkbe s az ottani lakosok házeit, 40-50-et tűzkár ellen biztosította rájlesztvén az illetőkre, hogy ezt a ministerium és az országgyűlés rendeleteiből cselekszi. A felek által a kötelezvényt s a biztosítási díjakról avatásokat aláíratta s mindenkitől a táblákért 50 krt beszédett. Másnap az ekképen rászédett felek tömegesen jelentkeztek a szolgabírónál megtudni való e, hogy egy ily ministeri rendelet létezik? Ezen rászédésről erre jegyzőkönyv vétetett fel s a kir. törvényszék már ítéletet hozott, kimondván hogy nem család ez eset s így a kövött szerződések polgári per útján semmisítendőek meg. Igaz ugyan, hogy a büntető törvénykönyv a csalást így definiálja: „a ki azon czélból, hogy magának vagy másnak, jogtalan vagyoni hasznot szerezzen valakire a v a s z f o n d o r l a t t a l tévedésbe ejt vagy tévedésben tart és ezáltal annak vagyoni kárt okoz, csalást követ el. Itt látszólag vagyoni kárt nem okozott a vádlott, hanem maga az eljárás még is tévedésbe ejtette a feleket s arra kötelezte őket, mire szabad akarathól — tekintve vagyoni állapotukat nem határozták volna el magukat. Hivatalból kell vala tehát é tényt üldözni, mert az ily szegény embereknek nincs pénzük arra, hogy a szerződés megemmisítésére ügyvédet valljanak és fizessenek. A biztosítás jótékonyágát magát azonban ezen felszólalásunkkal legkevésbé sem akarjuk megtámadni.

Városi képviselői közgyűlés. Városunk képviselői testülete holnap d. e. 9 órakor közgyűlést fog tartani.

Himnusz. Lukács János sofronyai aradmegyei gazdatiszt e napokban tartá eljegyzését Ponyiczky Ilka kisasszonnyal, Ponyiczky Sámuel földbírtokos kedves leányával. Fogadják őszinte jó kívánatainkat.

Irodalom és művészet.

A „Képes Családi Lapok” 24. számának tartalma. A női nevelés. (Elbeszélés folyt.) Majthényi Flórától. — A kor ellen. (Költmény) Dívégi Gyulától. — Az amerikai Ámor. (Rajz) Madarassy Lászlótól. — Ésküvő fegyverek közt. (elb.) Sziklay Jánostól. — Újabb írások. (Vázlatos jellemrajzok: XIV Csiky Gergely, XV Almási Tihamér, XVI Benedek Aladár, XVII Iványi Ödön.) — Sose mondtam. Dömény Józseftől. — Tisztító tűz. (reg. folyt) Szentiványi Emiltől. — Japáni és kínai színházak. (Czikk) Senger Jánostól. — A két fogoly. (Elbeszélés.) Heyse Pál után dr Boros Gábor — Mi a jelszó? (Heti tárca.) Bolvgótól. Képmagyarzatok. — Gondolatok — Mindenféle.

Képek: Téli multság Sz. Pétervárotról. — Öröm és öröm. — A féltékeny kutyák.

Melleklet. Az „Apa és fia” című eredeti regény 161-176 oldala.

A boríték on Heti naptár. — Sakk-talány. Számrejtvény. — Talányok megfejtése. — Mogfejtők névsora — Jutalmak. Jutalmi szelvény. — Hirdetések.

Előfizetheti Méhner Vilmosnál, Budapest IV. ker. papnövelde utca 8. sz. Egész évre 6 frt, fél-évre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

Gazdaság, ipar és kereskedelem.

Gazdasági tudósítás Szarvas és környékéről.

(B-i) Régen nem járt oly kedvező idő úgy az őszi, mint a tavaszi szántás-vetésre, mint a jelenlegi gazdasági évben. Ősszel a meglehetősen száraz időjárás miatt folytonosan lehetett szántani s vetni, s mire az a kis hó leesett, minden gazda elvégezte az őszi szántást, a tél is inkább száraz mint nedves volt, s ennek következtében már február elején a tavaszi szántás általánosan megkezdődött, s ma már úgy szólván be is van fejezve környékünkön.

Az őszi buzák úgy a koraiak, mint a legkésőbbiek elvetettek az időhöz képest a lehető leg-szedben diszlenek, s eltekintve egyes helyektől, hol részint az egerek, részint a pajor-ok meg az őszön kipusztították az elvetett magot, mi kívánni valót sem hagynak hátra.

Őszi árpát a múlt év őszen szokottnál nagyobb mérvben vetett az ide való gazdaközönség, s ez nem egy helyen bizony ritkas, s nem a legkielegítőbben diszlik; ennek oka alkalmasint abban rejlik, hogy havunk a télen kevés volt.

Káposzta-repeze még mind ezideig reményen felül jól áll, s gazdáikat erősen kecsgeleti egy dús hozammal.

Az itt ott elvétve vetett rozsok nagyon szépek s a meglehetősen enyhe időjárás következtében erősen bokrosodnak.

Lábas jóságaink a kevésbé szigorú tél folytán általában jól telelek ki, s közöttük sem szörványosan sem járványosan semmiféle betegségek nem fordultak elő. Takarmánykészlet mindenféle kielégítő mennyiségben van.

A meglehetősen száraz őszi és tél következtében kaszálóink s lucernásainkat igen sűrűn fedi — kivált a jobb minőségű földeken — a vakandok-turások; nem eléggé ajánlható azok mielőbbi eltávolítása erős fogasolás és csuszatóvali elsímitás által.

Gyümölcsösök is szép reményekkel bíznak s fölötté ajánlatos minél előbb leszedetni az amúgy is a szokottnál jóval kevesebb hernyófészkeket, s azután azokat elégetni.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Mihálfi József.

H I R D E T É S E K.

Az első valódi, hurut elleni Hoff János-féle malátamellezuko kák kék papírban vannak.

Hoff János-féle malátakivonat egészségi sör 1 üveg 60 k.	Hoff János-féle concentrált malá- takivonat. 1 üveg 1.12. kis üveg 70
--	---

A gyógyászati tekintélyek, mint Bécsben Dr. Bamberger, Schrötter, Schnitzler, v. Rokitsansky, v. Basch, Fing és más tanárok Berlinben Dr. Frericht, v. Langenbeck, Liebreich Oskár és más tanárok rendelkeznek ezekből észrevehető legjobb eredménnyel.

Hoff János-féle malátamellezucokkák 60, 30, 15 és 10 kr. Valódi csak kék papírban.	Hoff János-féle malata egészségi cso- koládé 1/2 kilo I. 2.40 kr II. 1.60 1/4 kilo I. 30. II. 90 kr.
---	---

A gyógyultak és üdülők.
Napenkénti gyógy-é ismerése.
mell- és tüdőbajok, hurutos bántalmak.

emésztés: és ideg gyengeségek, elsoványodás, vérsz-génység és elgyengülés bajjaiban örvendetes biztosítékot nyújtanak minden szenvedőnek, táplálják egy közeli gyógyítás reményével ezen mindenütt igazolt szerék használatát.

Hoff János urnak,

a malatakészítmények feltalálójának és készítőjének, Európa legtöbb fejedelme udvari szállítójának, Bécsben, Bräunerstrasse nro 8.

Német-Bogán, márcz. 29. 1884.

Több éven át aszthmában, fejszédülésben szenvedtünk, s ennek következtében közel valánk a kétségbeeséshez Orvosi tanácsra használtuk a Hoff János féle malata kivonatokat s örömmel beismerjük, hogy most teljesen egészségesek vagyunk s minden ismerőseink, kik most minket látnak, a gyógyulást valódi csodának tartják. Más ily szenvedők hasznára kívántuk ezeket nyilvánossá tenni.

WEYMELKA R.

Á cs. k szab. osz. magyar államvasút társaság 16 érdéze Német-Bogánban.

Mélyen Tisztelt Uram;

Küldjön Ön 22 üveg Hoff János-féle malata kivonat egészségi sört utánvételt.

Nekem jót tesz a sör, azért azt továbbra is használom.

Endröd, Békesm. ápril 24. 1884.

Tisztelettel

S a l a c z I m r e.

Nagylak, novt 21. 1883.

Kérek 4 csomó Hoff János-féle mellmalata czukorkát utánvételt.

Egyidejűleg a valóban jó hatású szerért legmelegebb köszönetemet nyilvánítom.

Kiváló tisztelettel.

W a g n e r F ü l ö p, vendéglős

Nagylakon.

Hivatalos gyógyjelentés.

Cs. k. 23 sz. tábori kó.haz Zagrabbán. Hoff Jánosnak mindkét szere, a malataki-vonat egészségi sör, és a malata egészségi csokoládé, az üdülőknel, továbbá a lélekzési és emésztési hurutos bántalmakban kitűnő diätetikus erősítő szerekek bizonyultak be. A malata csokoládé ajánlható mint gyógyító pótlék kávé helyett, s a betegeknek mint üdülőknek keltes reggeliök.

Dr Ischitz Dr. Kaiser

Fő-törzs- orvos. törzs és osztály főorvos.
60 magas kitüntetés. Alapított 1847. Bécsben és Budapesten 1861 óta.

Fő-raktarak: Szarvason Nyácsik Soma, Mező-Túr: Holländer Karoly, Schreiber Samson. B-Csaba: B Biener, Décsy. B-Gyula: Ferenczy Alajos Békés: Lavatka Ágoston. Orosháza: Bruckner Lipót, Poloczky Lajos Ágost. Szentcs: Podhratsky Ferencz Szolnok: Monspart László.

O. LILIENTHAL-féle

szabad. veszély nélküli
GÖZMOTOR
2-10 lóerőre.
Legelőbb hajtómű a kisiparra néve és malomok részére. Kizárólagos készítője Osztr-Magyar birodalomban
BROGLE JÓZSEF
gépgyáros Budapest külső váci-ut 46. sz.

Ezen szab. gőzmotor ministeri engedély folytán minden város területén, lakott házakban is felállítható 10-8

Öltönykelmék

csak tartós gyapjuból, középtermetű férfi számára
3.10 méter { 4.96 fr. jó gyapjuból
8. — „ jobb gyapjuból
egy öltönyre { 10. — „ finom gyapjuból
12.40 „ egészen finom gyapjuból
Utazási plédék darabja 4, 5, 8 egész 12 frt. Igen finom öltönyök, rahaváló, felöltő, kabát- és esőköpenyek-kelmék, loden commis, kammgarn, cheviots, tricot, peruvian, dosking szöveteket ajánl

Alapítva **Stikarofsky János** — 1860 —
gyári raktár Brünmben.

Minták bérmentve. Minták a szabó urak számára bérmentellenül. Utánvételi küldemény 10 frton felül bérmentve.

Allandó raktáram van 100.000 frton o. é. meghaladó értékben és természetesen hogy az én vígüzletemnél sok maradék Rest 1-5 m.-nyi hosszúságban található, én pedig kenyszerítve vagyok az eféle maradékokat melyen leszállított áron elfec-érelni. Minden józanul gondolkodo embernek be kell látnia, hogy oly kis maradékokból mintáit lehetetlen küldeni, mert néhány száz minta megrendelésnél e maradékokból mi sem marad; e szerint a legnagyobb szédelés az, ha kelme ületek maradék mintákat mellékelnek; az ilyen esetekben a minták darabokból és nem maradékokból vannak s az ily eljárás célja könnyen felfogható.

Oly maradékok melyek nem tetszenek, kicséréltetnek, vagy visszaküldetik a pénz.

Levele/ünk német, magyar, cseh, lengyel, olasz és francia nyelven. 20 6

Gyors és biztos segítség gyomorhajban és annak következményeiben szenvedőknek.

A z e g é s z s é g f e n n t a r t á s a

egyegyedül a jó emésztés fenntartása és előmozdításától függ. A legjobbnak bizonyult házi szer az emésztést szabályozni, helyes vérvégületet előidézni, a megromlott és hibás alkotórészeit a vének eltávolítani, a már évek óta általánosan ismert és kedvelt

K. szabadalmazott gyomorerősítő-liqueur

1 palack, utasítással együtt 60 kr., kapható Nyácsik Soma és Melis Lajos kereskedő uraknál Szarvason, valamint Kann Lipót gyárosnál Budapesten. Sugárút 64. szám.

A belépő évad alkalmával van szerencsém idei friss töltésű
Á S V Á N Y V I Z

raktáramat becses figyelmébe ajánlani, úgy mint
 BÖRVIZEKBEN:

Giesshüblü savanyú víz
 Szulini
 Borszéki
 Parádi
 Bártfai
 Luhi Margit forrás
 Mohai Ágnes forrás

Carlsbadi malomforrás
 Marienbadi keresztforrás
 Seltersi víz
 Rohitschi víz
 Gleichenbergi Const. forrás
 Halli iblanyi víz
 Igmándi keserű víz

ugyszintén a **Budai keserű vizekből: Rákóczy, Victória, Erzsébet, Ferenc József, Deák és Stefánia** források.

Egyidejűleg megérkeztek friss Erfurti konyha- kert- virág és gazdasági

M A G V A K

különös figyelmébe ajánlom magyar és francia Luezerna, valódi Oberndorfi takarmányrépa többféle fű és pászit magvakat kertek begyepetésére.

F o l y t o n o s a n r a k t á r o n :

JALICS A. és Társa. féle asztali esemege és aszu borok
 ERDÉLYI pincze-egyletből ugyancsak borok
 BRAZAY KÁLMÁN féle Sósorszes és Élet-ital
 KANN LIPÓT féle Gyomor erősítő likőr

HOFF JÁNOS féle Maláta ser és Czukorka
 SUCHARD Th. féle francia Chocoladé
 valódi Angol mosópor és fénykeményítő, angol maró
 Szódaszappany főzéshez Tisztelettel ajánl

NYÁCSIK SOMA.

Singerstrasse 15.
 zum
 gold. Reichsapfel

P S E R H O F E R J. F É L E gyógyszerár
 Bécsben

Vértisztítólabdacok ezelőtt egyetemes labdacok neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben a labdacok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna. A legmakacsabb esetekben, melyekben minden egyéb szer sikertelenül alkalmazott, ezen labdacok számtalanszor és a legrövidebb idő alatt teljes gyógyulást eredményeztek. 1 doboz 15 labdacossal 21 kr. 1 tekeres 6 dobozzal 1 frt 5 kr, bérmentelen utánvét mellett megküldéssel 1 frt 10 kr. (1 tekeresnél kevesebb nem küldetik szét.) Számtalan level érkezett, melyek írói hálát mondanak a labdacokért, melyeknek a legkülönfélébb és legsúlyosabb betegségeiben egészségük helyreállítását köszönik. A ki csak egyszer kísérletet tett velük, tovább ajánlja. A számtalan köszönő iratok közül idemelkelve közlünk néhányat.

Waldhofer az Ybbs mell. 1880 november 24.

Nyilvános köszönet!

Tekintetes ur! 1862-től óta szenvedtem aranyeres bánta omban és hügyrekedésben; orvosoltattam is magamat, de minden siker nélkül, bajom mind rosszabbá vált, úgy, hogy időmultával heves hasfájást is éreztem, (a belek összehusogorodása következtében); teljes étvágytalanság állott be, s mihelyest csak a legesekélyebb étet vagy egy korty vizet nyestem is le, alig bírtam a puffadás, nehéz zihálás és fulladozás miatt egyenesen állni, míg nem végre az ön, csaknem csodálatos hatású vértisztító labdacsai használatához folyamodtam, melyek nem tévesztették el hatásukat s engemet csaknem gyógyíthatatlan bajomból tökéletesen megszabadították. — Minek következtében én a tekintetes urnak vértisztító labdacsai s más erősítő gyógyszeréért nem győzöm hálám s elismerésemet elegendőképen kifejezni. — Kiváló mély tisztelettel Oellinger János.

Tekintet ur! Oly szerencés voltam véletlen az ön vértisztító labdacsaihoz juthatni melyek nálam csodákat műveltek! — Évek óta szenvedtem fejfájás és szédülésben, egy barátom az ön labdacsaiól átengedett nekem 10 darabot s ezen 10 darab labdacs engem oly teljes tökéletesen helyreállított, hogy az valódi csoda — Köszönetem mellett kérek még 1 csomagot.

Priska, 1881. márcz. 13.

Pár András.

Bielitz, 1874. június. 2.

Mélyen tisztelt Pserhofer ur! Én és sokan mások, kik az ön „vértisztító-pilula” névű egészségünket köszönjük, írásban fejezzük ki legmélyebb hálánkat, az ön pilulái sok betegségben, mely ellen semmi más szer nem használt, a legcsodásabb

gyógyerőt tanusították. A nők véráramlásánál, rendetlen havi tisztulásnál, hügyrekeedésnél, gilisztánál, gyomorgyengeség- és gyomorgörcsnel, szédülésnél és sok egyéb bajnál gyökeresen segítettek. Teljes bizalommal kérek még 12 tekereset.

Mély tisztelettel

Kauder Károly.

Tekintetes ur! Előre bocátva azt, miszerint valószínűleg valamennyi gyógyszerem hasonló jóssággal bír, az ön híres fagy balzsamával, mely családomban több idült fagydagknak gyorsan végetvetett, daczára va amennyi ugynevezett egyetemes szer iránti bizalmatlanságnak, elhatároztam magamat az ön vértisztító labdacsaihoz folyamodni, hogy ezen apro golyósisok segítségével megostromoljam rég idős ota tartott aranyeres bántalmamat. Egy átalában nem restelem önnel bevallani, miszerint régi bajom négy heti használat után teljes tökéletesen megszűnt, s én ezen labdacsokat ismerőseim körében a legbüszköbben ajánlom. Az ellen nincs egyáltalában semmi ellenvetésem, ha ön ezen soraimat, — jólehet névaláírás nélkül — nyilvánosság elé öhajítja bocsátani.

Mély tisztelettel

Bécs, 1881. február 20.

G. v. T.

Cseney, 1874. május 27.

Tekintetes ur! Minthogy az ön „vértisztító-pilulái” feleségemnek, aki évek óta idült gyomorhajban s csuszban szenvedett, nemcsak visszaadták az életet, hanem új ifjú erőt is öntöttek belé, más hasonló betegségeiben szenvedők kérésére még két tekeres utávéttel melletti megküldésére kerem fel.

Mély tisztelettel

Spisstek Balázs

Amerikai köszvény-kenőcs, gyorsan és biztosan ható, két-közvényes és csúszos baj, nevezetesen hátgerincz-baj, tagszagatás, görös, ideges fogfájás, fejfájás, fülzaggatás stb. ellen 1 frt 20 kr.

Chinai toilette-szappan, a legkülönfélébb szappangyártás terén. Használatá után a bőr bárszony sima lesz és igen kellemes szagot tart meg. Igen sokáig tart és ki nem szárad. Egy darab 70 kr.

Fagy-balzsam, Pserhofer J.-től évek óta legbiztosabb szernek van elis-1 tégely 40 kr.

Élet-essencia (prágai cseppek, svéd cseppek) megromlott gyomor, rossz emésztés, mindennemű altesti bajok ellen, kitűnő házi-szer. Egy üvegcse 20 kr.

Valamennyi francia különlegesség vagy raktáron tartatik, vagy kívánatra pontosan s a legutányosabban beszereztetik.

Postai küldemények 5 frt aluli megrendeléseknél csakis az összeg előleges beküldése mellett, nagyobb összegeknél utánvétellel is eszközöltenek. 12-9

A legtöbb elősorolt specialitás kapható Budapest n, Török József gyógyszerárában, király-utca 12.

H I R D E T É S.

Alólirott ezennel tisztelettel jelentem, hogy az
 „Első szarvasi temetkezési intézet”-et

Réthy Sándor urtó ezidőszert átvettem, s annak egészen új berendezéssel helyiséget

Konyecsny András ur házában nyitottam. A cikkek, melyek gyász-ese! alkalmára nálam megrendelhetők a legnagyobb választékban vannak intézetemben és pedig

a k ö v e t k e z ő k :

Ércz-koporsók minden minőség és nagyság szerint dús választékban.

Fa-koporsók elegáns díszítéssel és fényezéssel. Kereszt vagy fejfa kemény vagy puha fából.

Szalagok koszorukra arany és ezüst felírással. Gyászfátyolok s egyéb gyász-eseténél szükséges cikkek.

Ezen kívül **egész temetések rendezését** is elvállalok.

A megrendelések a leggyorsabban és legpontosabban eszközöltenek.

Tisztelettel

Szüle Kálmán,

a szarvasi temetés rendezési intézet tulajdonosa.